

fast ejendom og ved håndpant. Der er ikke tilsigtet ændringer af denne retstilstand.

Til stk. 2

Som undtagelse fra hovedreglen i stk. 1 foreslås i stk. 2 en regel om, at visse former for panterrettigheder består uanset den underliggende fordrings forældelse.

Det foreslås således i stk. 2, nr. 1, at kreditor uanset fordringens forældelse bevarer retten til fyldestgørelse i pant for hovedstolen ifølge tinglyst pantebrev i fast ejendom for en bestemt angiven sum. Denne bestemmelse svarer til tinglysningslovens § 42, idet reglen dog foreslås formuleret som alene vedrørende den accessoriske forældelse. Bestemmelsen i tinglysningslovens § 42 forslås samtidig ophævet, jf. § 12 i det samtidigt fremsatte forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om forældelse af fordringer mv. (Ændringer som følge af en ny lov om forældelse af fordringer, ophævelse af købelovens reklama-tionsfrister ved visse køb mv.).

Bestemmelsen omfatter kun panteretten for *hovedstolen*. Panteretten for *renter* mv. forældes derimod efter almindelige regler, dvs. på 3 år efter lovforslagets § 3, stk. 1. *Utinglyste* pantebreve i fast ejendom er ikke omfattet af undtagelsen i nr. 1, og i disse tilfælde bortfalder retten til at søge sig fyldestgjort i pantet ved forældelse af den underliggende fordring. Denne er – da der foreligger et gælds-brev – omfattet af den 10-årige forældelsesfrist efter § 4, stk. 1, nr. 1.

Uden for bestemmelsen falder endvidere *skadesløs-breve*, jf. formuleringen »hovedstolen (...) for en bestemt angiven sum«. Det samme gælder *ejerpantebreve*, jf. udtrykkeligt bestemmelsen i § 25, stk. 2, nr. 2, for så vidt angår håndpantede ejerpantebreve. *Indekspantebreve* vil være omfattet af bestemmelsen, hvis indekseringen bygger på klare og objektive kriterier.

Endvidere foreslås i stk. 2, nr. 2, en generel undtagelse for håndpanterrettigheder, dog som nævnt bortset fra håndpant i ejerpantebrev. Bestemmelsen gælder også ved håndpant til sikkerhed for et løbende mellemværende, hvilket muligvis indebærer en ændring i forhold til gældende ret.

I stk. 2, nr. 3, foreslås desuden en undtagelse for så vidt angår underpant i fast ejendom, som panthaveren inden fordringens forældelse har overtaget til brug. Denne undtagelse må formentlig antages at svare til, hvad der følger af gældende ret.

Til stk. 3-5

Der foreslås i stk. 3 – ligeledes i overensstemmelse med, hvad der antages at følge af gældende ret – en regel om, at en *tilbageholdsret* ikke berøres af fordrin-

gens forældelse, samt i stk. 4 en regel om, at et *ejendomsforbehold* i leveret løsøre bortfalder ved forældelse af kravet på købesummen.

Endvidere foreslås i stk. 5, en regel om, at når en rettilighed hviler på fast ejendom som *grundbyrde*, er alene de enkelte forfaldne ydelser, men ikke selve grundbyrderetten, genstand for forældelse. Bestemmelsen hænger sammen med lovforslagets § 8, hvorefter andre typer af »grundfordringer«, hvoraf der ud-springer løbende ydelser, i deres helhed forældes efter 10 år.

Til §§ 26-28

I §§ 26-28 er givet forskellige almindelige bestemmelser om lovens fravigelighed, om beregningen af forældelsesfristerne og om forholdet til specielle forældelsesregler i anden lovgivning.

Til § 26

Der foreslås i stk. 1 en udtrykkelig bestemmelse om, at forældelsesreglerne ikke ved forudgående aftale kan fraviges til skade for skyldneren. Dette svarer til, hvad der på ulovbestemt grundlag antages at følge af gældende ret.

Bestemmelsen indebærer, at forældelsesreglerne er præceptive i forhold til skyldneren, således at der ikke *på forhånd*, dvs. inden forældelsesfristens begyndelse, gyldigt kan indgås aftale om fravigelse af forældelsesreglerne *til skade for skyldneren*. Dette er bl.a. ensbetydende med, at det ikke på forhånd kan aftales, at fordringen slet ikke er undergivet forældelse, eller at fristen forlænges. Der kan heller ikke gyldigt aftales et vilkår om, at forældelsesfristen afbrydes ved påmindelse.

Selv om forældelsesreglerne ikke på forhånd kan fraviges til skade for debitor, vil denne, f.eks. en løs-øresælger, gyldigt kunne påtage sig en garanti, der rækker ud over forældelsesfristen.

Der er ikke noget til hinder for, at skyldneren *efterfølgende*, f.eks. i et tilfælde, hvor der er opstået tvist mellem parterne, giver afkald på at påberåbe sig forældelse. Dette kan ske ved helt at fratage forældelsesindsigelsen eller ved at aftale en udskydelse af forældelsen, f.eks. i forbindelse med forligsforhandlinger eller i afventen på en afgørelse i en lignende sag. Afkald kan også gives, efter at forældelse er indtrådt, f.eks. ved under en retssag at undlade at gøre forældelse gældende. Spørgsmålet om forældelse skal ikke påses ex officio af domstolene.

Afkaldet kan gives uden samtidig at give afkald på andre indsigelser, dvs. selv om skyldneren f.eks. bestrider kravet eller kravets størrelse.